

TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE

Tilsynsutvalget for dommere har i møte den 1. november 2017 truffet vedtak i

Sak nr: 17-087 (arkivnr: 17/1035)

Saken gjelder: Klage fra A på dommerfullmektig B ved X tingrett

Utvalgsmedlemmer: Unni Sandbukt (leder)
Randi Grøndalen
Ketil Myhre
Svein J. Magnussen
Turid Ellingsen

Offentlighet: Vedtaket er offentlig, jf. offentlighetsloven § 3.

Vedtak:

1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder forhold som utvalget ikke kan behandle
2. Det foreligger forøvrig ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor dommerfullmektig på B

Innledning:

Ved brev av 7. juli 2017, oversendt via advokat C, har A klaget på dommerfullmektig B ved X tingrett. Klagen gjelder dommeratferd. Klagen er forelagt dommerfullmektig B, som ved brev av 15. august 2017 har avgitt uttalelse. Utvalget har videre innhentet uttalelse fra prosessfullmektigene D og C, samt meddommerne E og F. Sorenskriver G ved X tingrett er orientert om klagen.

Saksfremstilling:

Saken gjaldt en straffesak om overtredelse av vegtrafikkloven, hvor klager var tiltalt og innklagede var rettens leder. Hovedforhandling ble holdt 7. april 2017, og dom ble avsagt 11. april 2017.

Klager – A – har i hovedsak vist til følgende:

Han opplevde ikke at dommeren var innstilt på å gi han en fair, uavhengig og nøytral behandling av saken. Det virket som saken var avgjort på forhånd, og han følte at han ikke hadde en sjanse på grunn av dommerens innstilling til saken.

Ca. en uke før hovedforhandlingen fikk han høre at en skoleklasse skulle være til stede i retten. Forsvareren tok da kontakt med tingretten og ba om at saken ble ført for lukkede dører. Tingretten lovet svar i begynnelsen av uke 14. Dette ble ikke gjort. Først dagen før han skulle i retten, fikk han svar om at det ville bli gjennomført åpen forhandling med skoleklasse til stede. Da de ankom retten satt dommerfullmektigen og snakka med hele skoleklassen og smilte mot dem i det de kom inn døren.

Under hovedforhandlingen var det flere ting han reagerte på, blant annet faktiske feil i vitneforklaringer. Forhold som kan svekke aktoratets vitneførsel er ikke tatt med i domsgrunnene.

Før prosedyren spurte dommeren han om han forsørger barn. Måten spørsmålet ble stilt på, og i situasjonen det ble gjort, gjorde at han opplevde det som at dommeren allerede hadde bestemt seg. Han ble frikjent for ett av de tre forholdene. Dette var mot dommerfullmektigens stemme.

I løpet av domsforkynnelsen den 11. april 2017 opplevde han igjen en utrivelig og spydig fremtreden fra dommerfullmektigen, som en slags triumf fra hans side. Han lurte nesten på om dommerfullmektigen ville ha akkurat denne saken. Han har ingen rasjonell forklaring på hvorfor han opplevde at dommerfullmektigen var særlig ute etter å "ta han". Likevel er det denne opplevelsen han sitter igjen med etter saken.

Innklagede – dommerfullmektig B – har i hovedsak vist til følgende:

Han hadde ingen kjennskap til klager eller saken forut for hovedforhandlingen, utover det som fremkom av tiltalebeslutningen og bevisoppgaven. Han hadde ingen formening om eller innstilling til skyldspørsmålet.

Den 6. april 2017 fikk han oversendt fra saksbehandler en e-post fra klagers prosessfullmektig med spørsmål om det var mulig å slippe den varslede tilstedeværelsen av en ungdomsskoleklasse. Han besvarte e-posten samme dag.

Forut for rettsmøtet ga han som vanlig en orientering til skoleklassen om hva som skulle foregå. Han kan ikke utelukke at han smilte da han hilste på klager og forsvareren. Det er trolig korrekt at han spurte klager om forsørging av barn. Han pleier å stille dette spørsmålet, da det kan ha betydning for straffeutmålingen ved en eventuell domfellelse.

Fremmøteforkynningen besto som vanlig av at han hilste på klager, tilbød ham å sette seg, leste gjennom domspremissene og domsslutningen og spurte om han ønsket å ta betenkningstid, anke eller vedta dommen. Han opplevde ikke domfellelsen som noen triumf. Han kan ikke huske å ha avveket fra den høflig opptreden han er påpasselig med å fremvise, og kan heller ikke forstå hvorfor han eventuelt skulle ha gjort det i denne saken.

Han ba ikke spesielt om å bli tildelt denne saken, og har ikke vært ute etter å ta klager.

Forsvarer – advokat C – har uttalt at han ikke har merknader til klagen.

Aktor – politiadvokat D – har i hovedsak uttalt følgende:

Da han ankom rettssalen var dommerfullmektigen i gang med å informere skoleklassen. Han mener å huske at han ble presentert som aktor i saken. Han kan ikke huske om domfelte og hans forsvarer hadde ankommet rettssalen på dette tidspunktet. Han opplevde verken situasjonen med skoleklassen eller dommerfullmektigen som annerledes enn i andre saker hvor det har vært skoleklasse eller andre dommere tilstede.

I løpet av hovedforhandlingen opplevde han ikke at dommerfullmektigen var ute etter å ta domfelte eller på annen måte var forutinntatt i forhold til hans forklaring. Han opplevde heller ikke dommerfullmektigen som annerledes enn andre dommere ved X tingrett.

Meddommer – E – har i hovedsak uttalt følgende:

Hun opplevde rettsforhandlingen som fair, og dommerfullmektigen opptrådte vennlig/korrekt under utspørring av tiltalte. Hun opplevde heller ikke at saken var avgjort på forhånd eller at de ble vist noe uvilje mot tiltalte.

Meddommer – F – har i hovedsak uttalt følgende:

Han er av den mening at hovedforhandlingen foregikk i en grei tone og at klager og hans forsvarer fikk anledning til å fremme sine synspunkter. Spørsmålene som ble stilt fra dommerens side ble stilt i en grei tone uten noen form for «undertone». Etter hans syn ble saken gjennomført på en grei måte, og skilte seg i så måte ikke ut i forhold til andre saker han har vært med på.

At dommerfullmektigen var særlig ute etter å «ta» klager, er en påstand han ikke på noen måte kan være enig i.

Det er riktig at meddommerne mente at det var riktig å frifinne klager for kjøring uten førerkort. Dommerne hadde en grei diskusjon rundt dette.

Slik han ser det, ble saken gjennomført på en grei og profesjonell måte.

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Partene er orientert om retten til å forklare seg muntlig for utvalget, men ingen av dem har bedt om å få avgi forklaring, jf. domstoloven § 238 annet ledd. Tilsynsutvalget har ikke funnet grunn til å pålegge noen av partene å forklare seg for utvalget.

Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk, jf. domstoloven § 236 første ledd.

En viktig begrensning i utvalgets myndighet følger av bestemmelsen i domstoloven § 236 fjerde ledd, hvor det er bestemt at utvalget ikke kan vurdere forhold som kan brukes som grunnlag for anke eller gjenåpning. Dette gjelder for eksempel innsigelser mot dommerens beslutninger i forbindelse med saksbehandlingen og prosessledelsen eller innvendinger mot selve rettsavgjørelsen. Det er uten betydning om ankeadgangen er benyttet eller ikke.

Flere av ankepunktene mot dommerfullmektigen gjelder forhold som kan brukes som grunnlag for anke. Dette gjelder anførselen om faktafeil i vitneforklaringer samt klagers opplevelse av at innklagede i dommen ikke hadde lagt vekt på momenter som støttet hans sak. Utvalget viser videre til klagers innvending mot at dommeren besluttet at saken skulle gå for åpne dører, og at en skoleklasse dermed fikk anledning til å overvære hovedforhandlingen. Dette er en prosessuell avgjørelse som utvalget ikke kan overprøve.

Den delen av klagen som gjelder forhold som utvalget ikke kan vurdere, skal avvises.

Klager har videre anført at dommeren ikke var innstilt på å gi han en fair, uavhengig og nøytral behandling av saken, og at dommeren var forutinntatt og ute etter å ta han. Måten spørsmålet om forsørgeransvar ble stilt på gjorde at han opplevde det som at dommerfullmektigen allerede hadde bestemt seg. Under domsforkynnelsen opplevde han dommerfullmektigen som utrivelig og spydig.

Dette er forhold som utvalget kan vurdere.

I forarbeidene til domstoloven kap. 12, er det nærmere beskrevet hva som skal være retningsgivende for utvalgets vurdering av dommeratferd.

Utvalget viser bl.a. til Ot.prp. nr. 44 (2000-2001) side 199 hvor følgende er uttalt:

”God dommerskikk har å gjøre med hvordan en dommer utfører sine oppgaver. God dommerskikk er knyttet til en rekke forhold. For det første vil dommerens opptreden i retten være gjenstand for vurdering. I den forbindelse kan spørsmål om møteledelse, opptreden overfor parter, vitner og andre aktører være av betydning. Videre vil spørsmål om brudd på god dommerskikk kunne komme inn i forbindelse med vurdering av hvordan saksbehandlingen utføres, herunder om dommeren opptrer sendrektig, er dårlig forberedt til møter og mangler organisering av forberedelsen til rettsmøter osv.”

Det er en viktig rettesnor for Tilsynsutvalget om det er påvist forhold som er egnet til å svekke tilliten til domstolene og dommerne, jf. Ot.prp. nr. 44 (2000-2001) side 174.

Tilsynsutvalget har lagt til grunn i sin praksis at det må være påvist konkrete forhold, f.eks. i form av krenkende utsagn eller annen klanderverdig opptreden fra dommerens side, for at utvalget skal kunne reagere med disiplinærtiltak.

Tilsynsutvalget kan ikke se at slike forhold er påvist. Klager har gitt uttrykk for at dommeren var partisk/lite nøytral. Det er imidlertid ikke beskrevet konkrete utsagn eller handlinger som fremstår som partiske. Klager har vist til at dommeren stilte spørsmål om forsørgeransvar på en lite nøytral måte og at han fremsto som spydig og triumferende under domsavsigelsen. Dette er subjektive synspunkter som ikke støttes av de øvrige opplysningene i saken, jf. uttalelsene fra aktor og meddommerne samt dommerens redegjørelse for saksgangen. Tilsynsutvalget har etter en samlet vurdering av opplysningene i klagesaken, kommet til at det ikke er sannsynliggjort at dommeren opptrådte i strid med god dommerskikk ved behandlingen av straffesaken.

Klager har i tillegg anført at tingretten ikke kom tidsnok med et svar på spørsmålet om å utelukke skoleklassen fra hovedforhandlingen. Han ble lovet svar på dette i begynnelsen av uke 14, men han fikk først svar dagen før hovedforhandlingen (som er torsdag i uke 14).

Dommerfullmektigen har redegjort for dette i klagetilsvaret. Han har opplyst at han var tilbake fra ferie tirsdag 4. april, at saksbehandler sendte han e-posten fra tiltaltes forsvarer den 6. april og at han svarte på henvendelsen samme dag, jf. vedlagt e-postkorrespondanse. Tilsynsutvalget kan ikke se at det er grunnlag for å laste dommerfullmektigen for at svaret kom noen dager senere enn bebudet.

Etter dette finner utvalget ikke grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak overfor dommerfullmektig B ved X tingrett.

Tilsynsutvalget for dommere fatter etter dette slikt enstemmig

vedtak:

1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder forhold som utvalget ikke kan behandle
2. Det foreligger forøvrig ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor dommerfullmektig på B